

Bechala'h – La Manne, la Parnassa et le Chabbat

Source : Likouté Si'hot volume 16, troisième Si'ha sur Bechala'h

La première mention des lois du Chabbat est faite autour des lois de la Manne

1

בשלה טז, ד: ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתך אם לא... ויאמר משה אליהם: איש אל יותר ממנו עד בקר; ...ראו כי ה' נתן לכם השבת על כן הוא נתן לכם ביום הששי לחם יומים שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי.

Bechala'h 16, 4 : D.ieu dit à Moché : « Je vais faire pleuvoir pour vous une nourriture céleste, le peuple ira en ramasser chaque jour sa provision afin que Je l'éprouve, s'il suit Ma doctrine ou non ». ...Et Moché leur dit : « Que nul n'en garde pour le lendemain ; ...D.ieu vous a gratifiés du Chabbat, c'est pourquoi Il vous donne, au sixième jour, la provision de deux jours. Que chacun reste chez soi, et ne quitte pas sa place le septième jour ».

ספר העיתים סימן קפד: כתב רבי סעדיה [גאון]: ואם יהיה שבת שאין לו ענין ידוע מה שראוי לקרות בו [שנמצאו עשר אנשים בדרך רחוקה], [יקראו] בענין שבת - 'הנני ממטיר לכם לחם מן השמים'.

Sefer Haïtim, ch. 184 : Rabbi Saadia [Gaon] écrit : Si dix personnes se trouvent un Chabbat dans un lieu lointain et ne savent pas quelle Paracha lire, ils liront la portion liée à la Manne (dans la Paracha Bechala'h).

זוהר בשלה סג, ב (תרגום): בכל יום יום מתברך העולם מאותו יום העליון, שהרי כל ששת הימים מתברכים מיום השביעי, וכל יום נתן מאותה ברכה שקבל מאותו יום שלו. ועל זה אמר משה, איש אל יותר ממנו עד בקר. מה הטעם? כדי שלא יתן ולא ילנה יום זה לחברו, אלא כל אחד ואחד שולט לבדו באותו יום שלו.

Zohar Bechala'h 63b : Chaque jour, le monde est béni du Jour Suprême, car tous les six jours sont bénis du septième jour, et chaque jour donne sa bénédiction reçue le jour même. Et à ce propos Moché affirma : « *Que nul n'en garde pour le lendemain* » - Pourquoi ? Afin qu'un jour ne « donne » pas, ni ne « prête » [son énergie] à un autre jour ; chaque « jour » maîtrise seulement sa journée et pas celle des autres.

Quel est le lien entre la Manne ponctuelle et le Chabbat éternel ?
Quelle est la raison des deux interdits liés à la Manne ?

Analyse : Pourquoi était-il interdit de garder de la Manne pour le lendemain ?

2

מדרש תנחומא בשלה, כ: "דבר יום ביומו" - מי שברא יום ברא פרונסתו, מכאן היה רבי אלעזר המודעי אומר: כל מי שיש לו מה יאכל היום ואומר מה אוכל למחר הרי זה מחסר אמנה.

Midrach Tan'houma Bechala'h, 20 : « *Chaque jour sa provision* » : Celui Qui a créé le « jour » a créé aussi le moyen d'y assurer sa subsistance. Rabbi Eliézer HaModaï en déduisait : « Tout celui qui possède de la nourriture pour aujourd'hui et dit : "que mangerais-je demain ?" - a une foi déficiente ».

לקוטי שיחות: בלחם מן השמים אין שום התערבות של פעלת האדם, ולפיכך נגרמת אצלו הרגשה של הסתמכות מחלטת על הקב"ה. הנסיון "אם ישמרו מצוות התלויות בו שלא יתירו ממנו" הוא כדי להביא את היהודי לידי בטחון משלם בקב"ה, להביאו לידי ההפכה בכך שכל לחמו וצרכיו באים רק מאת הקב"ה לבדו, ללא שום "לבוש" ו"אמצעי" של מלאכת האדם, אסור שיהיה מקום לכך שאדם בעצמו ידאג ללחם בשביל מחר.

Likouté Si'hot : Le « Pain du Ciel » ne nécessite aucune action de l'homme, il fait donc naître en lui l'idée de s'en remettre totalement à D.ieu. L'épreuve de « ne pas en laisser pour le lendemain » a pour objet de conduire le Juif à avoir une confiance parfaite en D.ieu, à prendre conscience que son pain et tous ses besoins ne sont satisfaits que par D.ieu, sans avoir recours au « vêtement », à l'intermédiaire par l'action de l'homme. En effet, il ne faut pas laisser la possibilité que l'homme, de lui-même, se soucie de son pain du lendemain.

Le Pain du Ciel représente la confiance absolue en D.ieu, sans avoir à se soucier du « lendemain ».

Développement : Le « Pain du Ciel » est-il conditionné par l'effort humain ?

3

תורה אור סה, ג: במן נאמר "ותעל שכבת הטל" (בשלה טז, יד) שהוא מבחינת טל שאין לו הפסק (גמרא תענית ג, א).

Torah Ohr 65c : A propos de la Manne il est écrit que « *la couche de rosée est remontée* » (Bechala'h 16, 14), car la Manne est liée à la rosée qui ne s'arrête jamais (Guemara Ta'anit 3a), [qui ne dépend pas de l'effort des hommes].

גמרא יומא עה, א: צדיקים ירד על פתח בתיהם, בינונים - יצאו ולקטו, רשעים שטו ולקטו. ...צדיקים - לחם, בינונים - עוגות, רשעים - טחנו ברחים או דכו במדכה'.

Guemara Yoma 75a : Les Justes trouvaient la Manne à la porte de leur maison, les hommes moyens allaient la cueillir et les impies allaient loin pour la cueillir. ...Pour les Justes - c'était du pain, pour les hommes moyens - c'était des gâteaux et les impies devaient la moudre dans un moulin ou bien l'écraser dans un pilon.

לקוטי שיחות: למרות ש"לחם מן השמים" הוא בעקרו, השפעה שלמעלה מעבודת המקבל (בדומה לטל), בכל זאת יורדת ההשפעה למטה באופן של "ממטיר", כך שיש לו, יחד עם זאת, קשר מסוים עם עבודת המקבל.

Likouté Si'hot : Même si le « Pain du Ciel » est principalement un flux divin qui transcende l'effort du bénéficiaire, tout comme la rosée qui ne dépend pas de l'effort humain, néanmoins D.ieu fait « pleuvoir » ce flux divin, pour indiquer le fait qu'il y a tout de même une certaine relation avec l'effort du bénéficiaire.

La distribution de la Manne était tout de même associée à un certain effort.

Explication : Prendre conscience que le « Pain terrestre » vient aussi du Ciel !

4

עקב ה, יח: וזכרת את ה' אלקיך, כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל.

Ekev 8, 18 : Tu te souviendras de l'Éternel ton D.ieu, Qui te donne la force d'arriver à la prospérité.

לקוטי שיחות: זוהי השלמות האמתית של בטחוננו של יהודי בקב"ה: לא רק במקרה שהוא איננו רואה סכוי להשגת "לחם", פרנסה, בדרך הטבע, וכתוצאה מכך אין לו שום בררה, והוא נשען על הקב"ה - אלא גם כאשר הוא מכין כלים בטבע, כי כך צוה הקב"ה, גם אז ברור לו שפרנסתו היא, בעקרה, "לחם מן השמים", ואיננה תלויה בדרך הטבע. ברפת ה' היא באין ערוך "כלי" שהאדם הכין, כך שהכלי איננו תופס כלל מקום.

Likouté Si'hot : Telle est la perfection de la confiance en D.ieu : Non seulement lorsqu'un Juif ne voit aucune chance lui permettant d'assurer naturellement sa subsistance, il n'a alors plus d'autre choix que de s'en remettre à D.ieu ; mais aussi lorsqu'il forge un réceptacle naturel, parce que D.ieu a demandé de le faire, il reste convaincu que son gagne-pain est essentiellement le « Pain du Ciel » et ne dépend pas de la nature. La bénédiction divine est sans commune mesure avec le réceptacle forgé par l'homme, rendant ce réceptacle tout à fait insignifiant.

L'objectif de la Manne était de réaliser que même le gagne-pain classique provient en fait de D.ieu !

Analyse : Peut-on dissocier le travail, ordonné par D.ieu, de son résultat ?

5

לקוטי שיחות: לכן גם ה"לחם מן השמים" נתן באופן של "ממטיר", בתלות מסימת בטרחה ועבודת האדם, עבדה המלמדת, שגם במקום שישינה עבודת האדם צריך להיות ברור שהשפע הנתן מלמעלה איננו קשור כלל בעבודת האדם, אלא הוא לחם מן השמים. וזוהי נתינת כח לך, שגם בהקנסם לארץ נושבת יהיה ברור לבני ישראל, שגם עבודתם שם, עבודה של "לחם מן הארץ", היא בפנימיותה - לחם מן השמים.

Likouté Si'hot : D.ieu fit « pleuvoir » le « Pain du Ciel » pour souligner ainsi une certaine dépendance à l'effort humain, afin d'établir que, même lorsque le travail de l'homme sera effectif, il faudra prendre conscience du fait que l'influence céleste n'est nullement liée à l'effort humain, mais qu'elle est du « Pain du Ciel ». Ainsi, cela renforcera la foi des enfants d'Israël, et même lorsqu'ils s'installeront dans un « pays habitable », il leur sera évident que le « Pain de la terre » obtenu par l'effort, est aussi dans sa dimension profonde du « Pain du Ciel ».

Le « Pain de la Terre » est en fait un « Pain du Ciel », comme l'indique le Birkat Hamazone.

גמרא ברכות מה, ב: משה תקן .. ברפת ה' בישע שירד להם מן, יהושע תקן .. ברפת הארץ כיון שנכנסו לארץ.

Guemara Bera'hot 48b : Moché instaura pour le peuple juif la première bénédiction du « Birkat Hamazone » lorsqu'ils reçurent la Manne. Yehochoua instaura la seconde bénédiction lorsqu'ils entrèrent en Terre d'Israël.

Explication : Le lien entre la Manne et le Chabbat : D.ieu produit tout !

6

שולחן ערוך אדה"ז רמב, ג: וכל המרבה בהוצאת שבת ובתקון מאכלים רבים וטובים הרי זה משבח והוא שידו משגת. ואף אם אין לו עכשו מעות מזמנים אלא חפצים ימשכנם וילוה עליהם והקב"ה ימציא לו לפרע, ועל זה אמרו רז"ל אמר הקב"ה: לוו עלי ואני פורע, ... אבל אם אין לו חפצים למשכנם ולפרע בהם לא ילוה ושהקב"ה יפרע.

Choul'han Arou'h Admour Hazakèné 242, 3 : Tout celui qui augmente les dépenses de Chabbat, la préparation de nombreux et bons aliments – est louable ; à condition qu'il en ait les moyens. Et même s'il ne dispose pas de liquidités mais possède des objets, qu'il emprunte de l'argent et les mette en gage, et D.ieu l'aidera à rembourser, ainsi que les Sages rapportent la parole divine : « Empruntez sur Mon compte et Je rembourse ». Cependant, celui qui ne dispose pas d'objets à mettre en gage - qu'il n'emprunte pas en comptant sur le remboursement divin.

Les trois éléments communs du Chabbat et de la Manne :
(A) Compter sur D.ieu uniquement.
(B) Fournir tout de même un effort.
(C) Réaliser que le quotidien est divin.

לקוטי שיחות: עלי ידי שלייהדי יש בטחון מלא בה' ש"הקב"ה ימציא לו לפרע, והוא רואה שהקב"ה מברך את ה"טרחה" שלו של "לוו עלי", לא לפי דרכי הטבע, אז גם עסקיו בששת ימות החל יהיו מתוך הכרה שהפרנסה שהוא מקבל עלי ידי גיעתו ועשייתו היא, לאמתו של דבר, ענין של "אני פורע" הקב"ה ממציא לו (בדרך מציאה) את פרנסתו באופן שלמעלה מדרך הטבע, אלא שהברכה שלמעלה מהטבע מכסה בלבוש של טבע.

Likouté Si'hot : Lorsqu'un Juif a pleinement confiance que D.ieu l'aidera à rembourser, et qu'il voit bien que D.ieu récompense surnaturellement l'effort consenti par l'emprunt – il prendra aussi conscience au cours de ses affaires en semaine que le gagne-pain qu'il obtient par son effort est en fait un « remboursement divin », D.ieu lui procure le gagne-pain surnaturellement, mais cette bénédiction surnaturelle se revêt d'un vêtement naturel.

Enseignement : La bénédiction du Chabbat produit celle de la Parnassa !

7

לקוטי שיחות: העבדה שהברכה מלמעלה על הורדת המן נעשית בשבת, היא מפני שענינו של המן הוא השפעה מאת הקב"ה שאיננה מלבשת כלים ולבושים של הטבע. ולפיכך צריך להיות מצב דומה גם כאשר השפעת המן יורדת למטה: אין לערב חשבים של בני אדם לפי הטבע, המתבטאים גם בכך שמותירים מיום אחד למשנהו. אלא שביום השבת עצמו, הנעלה מקשר כלשהוא לפעלתו של מקבל, אין אפילו לעשות פעולה של "לקוט".

Likouté Si'hot : La bénédiction permettant d'obtenir la Manne est accordée pendant le Chabbat, car la Manne est elle-même une révélation divine, ne s'introduisant pas dans les réceptacles et les vêtements de la nature. Ainsi, lorsque cette Manne se révèle ici-bas, il ne faut pas la mêler à des raisonnements naturels, conduisant l'homme à vouloir « en garder pour le lendemain ». Cependant, le jour même du Chabbat, étant au-delà de toute relation avec l'effort, l'homme ne doit produire aucune action, pas même celle d'aller « cueillir » le gagne-pain !

Enseignement : Le Chabbat irradie sur la semaine, pour découvrir son aspect surnaturel. Mais le Chabbat même doit rester au-delà du travail !

